

Uitdagingen voor wie?

'Gemeenten staan voor grote uitdagingen in het sociaal Domein.' Dat is de eerste zin van de uitnodiging voor dit symposium. Als ervaringsdeskundige intrigeert mij dat. Over welke uitdagingen hebben we het dan? En voor wie zijn dat uitdagingen?

Ik zie mensen dagelijks worstelen met uitdagingen die binnen het sociaal Domein vallen:

- Hoe krijg ik een nieuwe koelkast als ik geen geld heb voor een nieuwe?
- Ik heb een Wajonguitkering, hoe kom ik aan werk waarin ik carrière kan maken?
- Hoe moet ik weten wat er in deze brieven staat als ik er geen bal van snap?
- Mijn auto wordt in beslag genomen vanwege schulden, hoe kom ik nu op mijn werk?
- Mijn aanvullende verzekering is stopgezet, hoe krijg ik nu de kosten voor mijn medicijnen vergoed?
- Ik wil graag aan het werk, hoe zorg ik dat ik kan terugvallen op mijn uitkering als het toch weer even misgaat?
- Mijn kind is depressief en heeft direct hulp nodig, waar kan ik die op korte termijn vinden?

Zoveel mensen, zoveel uitdagingen.

De vraag is, zijn deze uitdagingen dan ook de uitdagingen van Gemeenten? Zorgen wij dat iemand een nieuwe stofzuiger krijgt of is de uitdaging dat niemand ten onrechte een stofzuiger vergoed mag krijgen?

Wie kent het voorbeeld van Hanny Heuvelink niet? 'Zij vraagt bijzondere bijstand aan voor een nieuwe stofzuiger. Eerst krijgt ze een afwijzing: ze kan toch ook vegen? Later zouden er twee ambtenaren langskomen om te controleren of de stofzuiger wel echt stuk is. Het eindigt ermee dat Hanny zelf moet langskomen, mét stofzuiger, zodat publiekelijk kan worden geconstateerd dat de stofzuiger echt kapot is.' In het geval van Hanny kreeg het probleem van de gemeente voorrang en werd er alles aan gedaan om maar geen stofzuiger te hoeven vergoeden.

Maar waarom kreeg het probleem van Hanny geen voorrang?

Het antwoord hierop is wantrouwen. Minister Schouten heeft gisteren in haar kamerbrief verruiming van de regels aangekondigd. Dat is nodig maar het versoepelen van regels is niet genoeg.

Zolang het mensbeeld gebaseerd is op wantrouwen komen we er niet.

Een mooi voorbeeld hiervan is Peter. Ik ken Peter uit mijn praktijk als ervaringswerker. Peter was in zijn jeugd niet bepaald een lieverdje. Hij ging voor het snelle geld en belandde uiteindelijk in de gevangenis. Toen hij weer op vrije voeten was wilde hij zijn leven beteren maar dat was lastig. Peter heeft nooit geleerd hoe dat moet: 'deugdelijk leven'. Overzicht houden, budgetteren en met geld omgaan was hem vreemd. Dus komt hij in de problemen, de schulden stapelden zich op. Uiteindelijk kwam Peter bij het wijkteam terecht voor hulp. Maar de wijkcoach vertrouwde het niet en was bang dat Peter de hulpverlening alleen maar gebruikte als makkelijke oplossing. Daarom moest hij veel zelf doen, wat hem niet lukte. Zo werd Peter, midden tijdens Corona, gewoon vanwege zijn schulden uit huis gezet. Als de wijkcoach goed had

geluisterd dan had ze Peter horen vertellen dat hij nooit geleerd heeft om zelf zijn geld te beheren. Maar ook dat hij graag wil leren om het zelf te doen. En dat hij graag aan het werk wil, maar dan wel echt en niet vanuit de Wajong.

De uitdaging van Peter is dat hij een normaal leven wil, met toekomstperspectief waarin hij zelf zijn zaken weet te regelen. Dat is nogal wat. De uitdaging van de wijkcoach is dat deze iemand graag wil helpen, maar niet als dat ten onrechte is. Wat er gebeurt als de uitdaging van de wijkcoach voorrang krijgt dat weten we nu. Peter staat op straat en de verleiding tot terugvallen in de criminaliteit is groot. Als Peter serieus genomen was dan woonde hij nog in zijn huis. Dan werd er gewerkt aan het oplossen van zijn schulden en leerde hij misschien wel om beter met geld om te gaan.

Uiteindelijk gaat het erom dat we elkaars uitdagingen begrijpen en bespreken. Dan moeten we elkaar wel vertrouwen. Om dat te doen zullen we onze oordelen moeten loslaten en naar de ander luisteren. Niet iedere ambtenaar spreekt de taal van de straat en niet iedere inwoner kan goed verwoorden waar deze mee zit. Dat is de kloof die gedicht moet worden. Ervaringen zoals wanhoop, uitzichtloosheid en machteloosheid schreeuwen om een oplossing. Het is noodzakelijk dat hier gehoor voor is. Als deze noodzaak ook de noodzaak van beleidsmaker en hulpverlener wordt dan slechten we de kloof. Dat begint bij het weglaten van je oordeel en uit te gaan van vertrouwen.

Maak het de uitdaging van de gemeente om dienend te zijn aan de inwoner. Zo wordt het een gezamenlijke uitdaging, daar winnen Hanny, Peter, de professional en de gemeente allemaal bij.

Marc Mulder, senior ervaringsdeskundige bij Movisie